

Asia: VN/22704/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta kansalliseksi ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaksi 2030 (KISS2030)

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotettu kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 tasapainoinen, eli onko kaikki tarvittavat näkökohdat huomioitu?

Suomen YK-nuoret kiittävät mahdollisuudesta antaa lausunto koskien ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelman luonnosta. Sopeuttamissuunnitelma on kattava kokonaisuus, joka osallistaa monet eri toimijat sekä kansallisella, että kansainvälisellä tasolla. Raportissa on huomioitu monitasoinen yhteistyö, jota pyritään saavuttamaan erinäisin osallistavin keinoin. Yhteistyön avulla tavoitteet voidaan saavuttaa sopeutumistyön suunnittelu-, toimeenpano- ja arviointivaiheessa. Suomen YK-nuoret haluavatkin painottaa etenkin järjestökentän kanssa käytyä yhteistyön lisäämistä ilmastonmuutosta ehkäisevässä toiminnassa.

2. Tarkemmat huomiot luvusta 'Havaitut muutokset, vaikutusskenaariot ja riskit' (Luku 2.2)

Sopeutumissuunnitelmassa on tuotu esille ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien monimuotoisuus. Suunnitelma tunnustaa riskit yleiselle terveydelle, infrastruktuurille ja luonnon monimuotoisuudelle. Suunnitelma tuo kiitettävästi myös esiin ilmastonmuutoksen kansainväliset heijastevaikutukset, jotka ulottuvat Suomeen sekä ihmisvirtojen, että teollisen tuotannon kautta. Suomen YK-nuoret toivovat suunnitelman täytäntöönpanossa erityistä huomiota kiinnitettävän aikaisemmin puutteellisiin konkreettisiin sopeutumistoimiin sekä lakisääteisiin velvoitteisiin. Suunnitelmassa voitaisiin myös tarkemmin tuoda esille eri väestöryhmiin kohdistuvat riskit.

3. Tarkemmat huomionne suunnitelman visiosta ja päämääristä (Luvut 2.3 ja 2.4)

Koemme suunnitelman päämäärät selkeinä ja yhdenmukaisina. Ensimmäiseen päämäärään voisimme kaivata tarkennusta, eli siihen kuinka yhteiskunnan toimijoiden vahvaa tahtoa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen pyritään lisäämään. Ilmastonmuutos on ilmiönä laaja, joka usein voi aiheuttaa toimijoissa avuttomuutta liian suurelta tuntuvan ongelman äärellä. Päämäärään voisi täten lisätä enemmän konkreettisia esimerkkejä päämäärän saavuttamisen keinoista.

4. Näkemyksenne teemasta 'Kansallisen tason strateginen suunnittelu ja ennakointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Sopeutumissuunnitelmassa on hyvin tuotu esille eri kansallisten sektoreiden, kuten ministeriöiden osallistuttaminen osaksi sopeutumistyötä. Kansallisten toimijoiden tärkeys tuotiin suunnitelmassa esille etenkin valmistelevien toimintojen osalta. Suomen YK-nuoret haluavat kuitenkin painottaa arviointityön tärkeyttä, joka oletettavasti tapahtuisi myös kansallisella tasolla. Haluamme etenkin painottaa sektoreiden välisen yhteistyön jatkuvuuden välttämättömyyttä ilmastonmuutoksen sopeutumistyössä.

5. Näkemyksenne teemasta 'Kokonaisturvallisuus ja yleinen huoltovarmuustyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Suomen YK-nuoret yhtyvät näkemykseen siitä, että kokonaisturvallisuudessa tulee huomioida myös ilmastollinen näkökulma. Tämän myötä Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS) voidaan nähdä toimivana ohjenuorana kokonaisturvallisuuden saavuttamiseksi. Tämän lisäksi koemme tavoitteet yleisen huoltovarmuustyön kannalta toimiviksi. Suomen YK-nuoret haluavat erityisesti painottaa eri toimijoiden ja järjestökentän kanssa käytyä vuoropuhelua. Vuoropuhelu etenkin järjestökentän, sekä nuorten kanssa takaisi mahdollisimman hyvin ilmastotavoitteiden sekä yhteistyön toteutumisen kaikilla osa-alueilla.

6. Näkemyksenne teemasta 'Ruoka- ja ravitsemusturva' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Maataloudessa ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimissa tulee noudattaa kestävä kehityksen tavoitteita (Agenda 2030). Suomen YK-nuoret näkevät CAP-suunnitelman sekä ravitsemusturvan olevan oikeita askeleita kohti kestävämpää maataloustuotantoa ja ilmastopolitiikkaa. Haluamme myös painottaa luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tärkeyttä ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimien keskellä.

7. Näkemyksenne teemasta 'Infrastruktuuri ja rakennettu ympäristö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Suomen YK-nuoret näkevät infrastruktuuria ja rakennettua ympäristöä koskevat sopeuttamissuunnitelman tavoitteet kattavina ja toimivina. Haluamme painottaa kriisitilanteissa varautumissuunnittelun ja harjoittelun tärkeyttä. Toimivan yhteistyön kautta myös ilmastollisten tavoitteiden saavuttaminen on todennäköisempää.

8. Näkemyksenne teemasta 'Kuivuusriskien hallinta, luonnonvarojen käyttö ja hoito, luonnon monimuotoisuus ja luontopohjaiset ratkaisut' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Kuivuusriskien tunnistaminen osana ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelmaa on hyvä huomioida. Kuivuusriskien hallintaa ei ole Suomessa vielä tutkittu riittävästi, jonka vuoksi koemme tämän olevan resursseja vaativa osa-alue ilmastonmuutoksen hallinnassa. Yleisesti Suomen YK-nuoret tukevat uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä Agenda 2030 puitteissa. Luonnonvarojen hoito ja suojeleminen takaavat yhteiskunnan toiminnan myös tulevaisuudessa.

9. Näkemyksenne teemasta 'Terveyden suojele ja edistäminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Suomen YK-nuoret tunnustavat ilmastonmuutoksen suorat ja välilliset vaikutukset terveyteen. Painotamme tämän teeman tärkeyttä etenkin kestävä kehityksen (Agenda 2030) artiklan 3.9. myötä. Agenda 2030:n myötä olemme sitoutuneet vähentämään vaarallisista kemikaaleista, ilman ja veden ja maaperän saastumisesta sekä pilaantumisesta johtavia kuolemia ja sairauksia.

Huomioitavaa kuitenkin on, että Suomen toimiva terveydensuojelu on lisännyt ilmastokestävyyttä, jolloin ilmastonmuutokset vaikutukset ovat vähäisempiä kuin maailmalla keskimäärin. Tästä huolimatta painotamme resurssien suuntaamista jo tällä hetkellä ylikuormittuneeseen terveydenhuoltoon. Raportissa tuodaan esiin etenkin yli 65-vuotiaiden kuormittuminen liiallisista helleaalloista. Haluamme kuitenkin painottaa myös nuorten oikeuksia terveydenhuoltopalveluiden saralla. Toivomme, että raportissa mainitun terveydensuojelun turvaaminen 62: ympäristö- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella takaisi kattavat terveydenhoitopalvelut kaikille väestöryhmille. Näin ollen voimme turvata suotuisat elinolot myös tulevaisuuden nuorille.

10. Näkemyksenne teemasta 'Kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojele' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Kulttuuriperinnön huomioiminen osana ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelmaa on tärkeää. Raportissa mainitaan, ettei ilmastonmuutoksen vaikutuksista kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön ole saatavilla riittävästi tietoa. Tämän on nähty asettavan haasteita vaikuttavien sopeutumistoimien laatuun. Suomen YK-nuoret haluavat tuoda esille kulttuuriperintöjen säilyttämisen tärkeyden ja etenkin saamelaisen kulttuuriperinnön huomioinnin sopeutumissuunnitelmaa valmistellessa.

11. Näkemyksenne teemasta 'Alue- ja kuntatason ilmatoriskien hallinta' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Suomen YK-nuoret tukevat kattavaa yhteistyötä valtiollisten, alueellisten ja kunnallisten toimijoiden välillä ilmastonmuutoksen ehkäisyä varten. Kaikkien toimijoiden osallistaminen sopeutumistyöhön on tae muuttuvaan ilmastoon sopeutumisessa.

12. Näkemyksenne teemasta 'Tietopohjan vahvistaminen ja tiedon jalkauttaminen' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Raportissa mainitut tietopohjaa ja tiedon jalkautumista koskevat tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat mielestämme hyvin sopeutumissuunnitelman täytäntöönpanoa.

13. Näkemyksenne teemasta 'Viestintä ja vuorovaikutus' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Viestintä ilmastonmuutoksesta kansalaisille ja etenkin nuorille on erittäin tärkeää ja vaatii myös jatkossa enemmän panostusta. Huomioitavaa on myös se, että ilmastonmuutos ilmiönä on etenkin monille nuorille jo tuttu. Näin ollen toivomme panostusta sopeutumistyöstä sekä muusta osallistavasta toiminnasta kertovaan viestintään, johon myös nuoret voivat osallistua.

14. Näkemyksenne teemasta 'Kansainvälinen yhteistyö' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Ilmastonmuutos on koko maailmaa koskettava ilmiö, jonka vuoksi kansainväliseen yhteistyöhön panostaminen on välttämätöntä. Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja muihin kansainvälisiin ympäristösopimuksiin, kuten myös raportissa on mainittu. Suomen YK-nuoret näkevät kansainvälistä yhteistyötä koskevat suunnitelmat tärkeinä ja välttämättöminä ilmaston, luonnon sekä ihmisten tulevaisuuden kannalta.

15. Näkemyksenne teemasta 'Sopeutumisen seuranta ja arviointi' ja siihen sisältyvistä tavoitteista ja toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Arviointikriteerit sopeutumistyön kannalta tulisi määrittää ja näiden pohjalta luoda yhtenäinen tietovaranto, jota sopeutumistoimia suunnittelevat voisivat hyödyntää. Suomen YK-nuoret näkevät jo toiminnassa olevat politiikkatoimista tehdyt raportit hyödyllisinä, mutta painotamme laajalaisemman seurannan tärkeyttä sopeutumistyössä. Systemaattisesti kerätyn datan kerryttäminen on haasteellista, mutta eri toimijoiden välisen yhteistyön tukemisella tämä on mahdollisesti saavutettavissa.

16. Näkemyksenne luvun 2.5.13 lisäselvitystä vaativista toimenpiteistä oman toimialanne tai toimintanne näkökulmasta?

Osaamisen kehittämisen tulee tapahtua eri toimijoiden osallistuttamisen kautta. Suomen YK-nuoret kannattavat aktiivista vuoropuhelua sekä järjestökentän, että muiden toimijoiden kanssa. Vuoropuhelu mahdollistaa kaikkien osapuolten kuulemisen ja osallistavan toiminnan ilmastonmuutoksen sopeuttamissuunnitelman saralla.

17. Miten arvioisitte suunnitelman toimenpiteiden vastuuttamista? Mahdolliset toimenpidekohtaiset ehdotuksenne toteuttajien lisäämiseksi tai poistamiseksi?

Sopeutumis suunnitelmassa on painotettu etenkin valtiollisten, kunnallisten ja kansainvälisten toimijoiden yhteistyön sekä vastuun tärkeyttä. Suomen YK-nuoret haluavat korostaa järjestökentän osallistuvuutta sopeutumistyössä. Tiedon jalkauttaminen ja viestintä ovat ilmastonmuutoksessa osa-alueita, jotka melko luontevasti voisivat painottua myös järjestökentän vastuualueelle vielä aikaisempaa laajemmin.

18. Millaisena näette oman organisaationne tai edustamanne tahon roolin sopeutumis suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa?

Suomen YK-nuoret osallistuvat ilmastonmuutosta ehkäisevään työhön esimerkiksi ajamalla kestävä kehityksen tavoitteita Agenda 2030 muodossa. Pohja ilmastotyölle on jo siis olemassa, jonka myötä sopeutumistyön sijoittaminen osaksi järjestön toimintaa esimerkiksi viestinnän saralla olisi luontevaa. Järjestönä Suomen YK-nuoret voivat levittää informaatiota sopeutumistyöstä omalle tärkeälle viiteryhmälleen, eli nuorille.

19. Tarkemmat huomiot vaikutustenarvioinnista (Luku 2.6)

Painotamme vaikutustenarvioinnin tärkeyttä kaikissa ilmastotoimissa. Sopeutumis suunnitelman myötä Suomen YK-nuoret toivovat, että systemaattinen tiedonkeruu sekä vaikutustenarviointi aloitetaan sopeutumistyön täytäntöönpanon myötä.

20. Muut huomiot suunnitelmaluonnoksesta.

Suomen YK-nuoret kiittävät edelleen mahdollisuudesta kommentoida ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelmaa. Ei muita lisättäviä kommentteja tässä vaiheessa.

Kettunen Marisa
Suomen YK-nuoret